

- висвітлення теоретичних і практичних проблем кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції;
- удосконалення національного кримінального законодавства, правового регулювання, інформаційно-аналітичного та організаційно-управлінського забезпечення протидії злочинності в Україні;
- сприяння формуванню в Україні системи кримінологічного моніторингу як постійно діючого інструменту збирання та узагальнення кримінологічної інформації тощо [5].

Авторитет Вісника Кримінологічної асоціації в науковому просторі невпинно зростає, що підтверджується високою активністю та науково-практичною зацікавленістю дописувачів, які своїми знаннями та цілеспрямованістю розвивають кримінологічну науку, укріплюють її зв'язок з практикою правоохоронної діяльності, з метою підвищення правової захищеності країни від злочинних посягань в складних умовах сьогодення.

Висновок. Наука не може існувати заради науки, ця теза є безспірною. Наука і практика мають однакові цілі в сфері протидії злочинності, і підвищення ефективності цієї діяльності виступає її мірилом та кінцевою метою. Ви рішення проблем наукового забезпечення діяльності Національної поліції, а також впровадження наукової продукції в її практичну діяльність повинно стати першочерговим завданням як для навчальних, наукових відомчих установ, так і для практичних підрозділів.

Постійні соціально-економічні перетворення «змінюють» обличчя злочинності, кидають нові виклики правоохоронним органам. Наука завжди випереджає практику, вона починається з виокремлення проблем і пошуку шляхів їх вирішення спочатку – саме науковцями у тісній взаємодії з практиками.

Вчені – доктори і кандидати наук, які працюють в Харківському національному університеті внутрішніх справ, і практики – керівники підрозділів Національної поліції України, адвокати, юристи (випускники нашого навчального закладу), які розробляють юридичну науку, теорію і практику правозахисної діяльності, у симбіозі знаходять шляхи протидії новітнім викликам злочинності, приймають активну участь у правотворчості. Їх наукова та практична діяльність має беззаперечний позитивний вплив на формування і вдосконалення наукової думки, покращення рівня організаційного, методичного, законодавчого, інформаційного забезпечення, так і вдосконалення практичної складової протидії злочинності.

Список бібліографічних посилань

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Злочинність як об'єкт феноменологічного аналізу. *Право і Безпека*. 2015. № 3 (58). С. 6–10. URL: <http://old.pb.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=21768> (дата звернення: 19.10.2019).
2. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: схвал. Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 20.10.2019).
3. Положення про вищі навчальні заклади МВС: наказ МВС України 14.02.2008 № 62: ред. від 30.04.2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Бесчастний В. М. Теорія та практика кримінологічного забезпечення протидії злочинності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 32 с.
5. Вісник Кримінологічної асоціації України: сайт вид. URL: <https://visnikkau.webnode.com.ua> (дата звернення: 20.10.2019).

Одержано 31.10.2019

УДК 159.9

Ігор Володимирович ШЕЛКОШВЕЄВ,

старший викладач кафедри соціології

та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-3171-1078>

ПЕРФЕКЦІОНІЗМ І СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Поширення емоційних розладів у студентському середовищі інтенсивно досліджується. В останні роки акцент робиться на вивченні перфекціонізму – як схильності додержуватися завищених стандартів діяльності й висувати до власної особистості вимоги [1–3].

Проблема перфекціонізму стала послідовно вивчатися в Європі й в Америці починаючи з 1980-х років. Фактично перфекціонізм як явище психічного життя людини була відзначена набагато раніш. У А. Адлера як компенсаторне прагнення до досконалості і переваги, як нарцистична патологія характеру в роботах К. Хорні (36), але термін «перфекціонізм» фактично не вживався.

А. Пахт писав про те, що перфекціонізм широко розповсюджена і надзвичайно важка проблема зв'язана з безліччю психологічних і фізичних розладів (алкоголізм, психосоматичні захворювання, особистісні розлади, неврози, депресія, тощо) [4, с. 74].

У самому широкому значенні перфекціонізм – це прагнення до досконалості, а перфекціоніст – це людина, що прагне бути кращим у всіх аспектах свого життя.

Психотерапевти фіксують дві протилежні стратегії перфекціоністів –зверхмобілізацію і схильність відкладати початок діяльності. Модель параметрів дисфункціонального перфекціонізму включає високі стандарти й домагання, а також низку когнітивних перекручувань (поляризовану оцінку результату діяльності, негативне селектування помилок і невдач, сприйняття інших людей як надмірно вимогливих).

Перфекціонізм розглядається як одномірний конструкт з єдиним параметром у вигляді надмірно високих стандартів особистості. В теперішній час дослідники відстоюють багатомірну структуру риси. У канадській концепції за основу взята об'єктна спрямованість риси, виділені «Я-Адресованті», «адресований іншим», «адресований світу» і «соціально пропонований перфекціонізм».

У британській концепції виділені шість компонентів (високі особисті стандарти, заклопотаність помилками, сумніви в діях, високі батьківські очікування й критика, прагнення до порядку й організованості).

Американська модель описує, скоріше, різноманітні негативні наслідки перфекціонізму, чим його аспекти. На ранньому етапі перфекціонізм описувався психотерапевтами однозначно негативне явище. У цьому світлі закономірно встає питання: як відрізнити патологічне прагнення до досконалості від здорового бажання домогтися відмінного результату, що лежить в основі багатьох досягнень світової цивілізації. Згодом перфекціонізм став розумітися як складне явище, що може приймати й здорову, і патологічну форми.

Проводилися й дослідження перфекціонізму у пацієнтів з депресивними й тривожними розладами, зафіксований кореляційний зв'язок між параметрами перфекціонізму й показниками депресії, а також соціальної тривожності.

Що стосується досліджень взаємозв'язку перфекціонізму зі стресом і стратегіями його подолання то тут висловлюються гіпотези про те, що дисфункціональні особистісні риси підвищують частоту і тривалість стресогених ситуацій повсякденного життя, одночасно диктуючи неадаптивні способи подолання стресу, що приводить до появи симптомів депресії. Відповідно до психотерапевтичних спостережень, особи з високим рівнем перфекціонізму з метою компенсації тяжких переживань невдачі й неспроможності практикують дві дисфункціональні стратегії поведінки: поведінка уникання (наприклад, у формі відкладання значимих справ), або навпаки, зверхмобілізацію з ризиком згоряння. Обидві стратегії утрудняти переробку стресу і сприяти його хроніфікації [5].

Дослідники виділяють кілька сфер, на які впливає перфекціонізм: емоційний стан, продуктивність діяльності, міжособистісні контакти. Наслідки для емоційного стану – це часті, навіть хронічні переживання, невдоволення собою, туги, тривоги, сорому і провини. У перфекціоніста страждає й мотиваційна сфера. Вивчений тип перфекціоністів не здатний відчувати дійсний інтерес до якому будь то ні було заняттю, тому що насправді його цікавить не те, ніж він займається, а прийняття, схвалення, замилювання, самоствердження, що він може одержати, успішно справляючись зі справою, досягаючи в ньому досконалості. Якщо ж з якої причини він не одержує цих бажаних реакцій, вони перестають служити достатнім мотивом, що загрожує перфекціоністу утратою сенсу життя, відчуття своєї нікчемності, незайнятості, в остаточному підсумку – депресія.

У міжособистісних контактах можливі: 1) конфлікти і розриви через надмірні вимоги і чекання на адресу навколишніх, 2) конкурентні відносини з людьми через порівняння себе з ними, 3) недолік близьких і довірчих відносин.

Останнім часом проблема існування різних способів сприйняття інформації активно розроблялась в руслі нейрон-лінгвістичного програмування. Були виділені три основні сфери сенсорного досвіду людини: візуальна, аудіальна, кінестетична. Відповідно, різні люди переважно приймають та переробляють інформацію про своє оточення візуально (за допомогою перцептивних або уявних зорових образів), аудіально (за допомогою слуху) та кінестетично (через дотик, нюх, та інші почуттєві враження) [6, с. 53].

В інформаційному обміні людини з навколишнім середовищем беруть участь чотири основні модальності досвіду:

- 1) знаки (словесно-мовний спосіб кодування інформації);
- 2) орові образи (візуальний спосіб кодування інформації);
- 3) предметні дії (предметно-практичний спосіб кодування інформації);
- 4) сенсорно-емоційні враження сенсорно-емоційний спосіб кодування інформації).

Загалом кажучи, розподіл по типах досить умовний, і хоча дійсно існують люди, що використовують один канал, але їх досить мало. Більшість же досить ефективно користуються декількома каналами.

Виділяють три основних канали:

У – візуальний. Образи, картини, бачення та ін.

А – аудіальний. Звуки, шуми

К – кінестетичний. Тілесні відчуття: задоволення – біль, стрес – спокій, голод – ситість, спрага, половий потяг і задоволеність, тактильне сприйняття.

Люди, для яких основною є візуальна система характерною рисою є організованість і охайність. Шум може відволікати їх, вони вчаться і запам'ятовують, представляючи картини. При навчанні візуали люблять і хочуть мати візуальну підтримку, проявляють більше інтересу до зовнішнього виду продукту, чим до тому, як він звучить і відчувається. Швидко створюючи свої картини, візуали можуть використовувати їх і супровідні їх емоції для зміни старих картин та емоцій. Вони схильні легко створювати нові картини й змінювати свої внутрішні стани.

Люди з домінуючою аудіальною репрезентативною системою, обробляючи інформація в термінах звуків будуть із задоволенням відповідати, використовуючи свої власні звуки й мову музики. Слухові канали доставляють інформацію послідовно будуть думати і запам'ятовувати методичним, покроковим і послідовним образом. Аудіалам подобається, коли інші люди розповідають їм про події, які відбуваються.

Люди, що використовують кінестетичну систему, при вираженні своїх почуттів говорять повільно і роблять довгі паузи, коли одержують доступ до збереженого в глибині себе інформації. Кінестетики люблять дотики, здатні до глибоких почуттів.

Пізнання – вищий рівень обробки інформації, який виконується людиною цілеспрямовано. Пізнання можливо тільки при опорі на так званий інтелектуальний фонд, під яким розуміються сукупні знання. Методи пізнання тощо. Величезну роль у пізнанні грає оцінка конкретних суспільних явищ із позицій різних соціальних груп та щаблів суспільства.

Наприкінці 40-х років психологи вперше звернули увагу на індивідуальні відмінності в процесі сприйняття. Поняття когнітивного стилю одержало поширення. Термін «когнітивний стиль» вживався відносно вже відкритих феноменів, що вивчалися раніше. Зараз психологи розуміють під стилем стійкі індивідуальні відмінності за однією, незалежною від інших характеристик, і кількість «когнітивних стилей» дорівнює числу цих характеристик.

Простежити взаємозв'язок стильових характеристик та здібностей на власне психологічному рівні намагався Г. Уїткін. Він висунув концепцію глобального артикульованого когнітивного стилю. Люди з глобальним стилем відрізняються цілісністю, не розчленованістю пізнавальних процесів.

Раню концепцію Г. Уїткіна відрізняють три моменти:

- 1) виділяються рівні перцептивного, когнітивного та соціального стилю
- 2) підкреслюється зв'язок стильових характеристик зі здібностями
- 3) стиль виводиться особистісних особливостей.

Висновок : Перфекціонізм розглядається як прагнення бути досконалим, бездоганим у всьому. В закордонній науці перфекціонізм часто пов'язують з безліччю психологічних проблем. Перфекціоналісти вважають, що невеликі помилки складають неуспіх, і їх самооцінка заснована на тому, на скільки добре вони виконують справу.

Когнітивний стиль розглядається як глобальне утворення, що виявляється подібним образом у пізнанні, поведінці, спілкуванні, професійній діяльності. Психологи виділяють різні когнітивні стилі та їх параметри в залежності від того, що береться за основу класифікації особливості сприйняття, утворення понять, класифікацій, ухвалення рішення або проблемного мислення.

Список бібліографічних посилань

1. Гаранян Н. Г. Личностные факторы деперссивных и тревожных расстройств. М. : МПГУ. 2009. 144 с.
2. Гаранян Н. Г., Андрусенко Д. А., Хломов И. Д. Перфекционизм как фактор студенческой дезадаптации. *Психологическая наука и образование*. 2009. № 1. С. 72–81.
3. Гаранян Н. Г., Юдеева Т. Ю. структура перфекционизма у пациентов с депрессивными и тревожными расстройствами. *Психологический журнал*. 2009. № 6. С. 93–103.
4. Грачева И. И. Адаптация методики «Многомерная шкала перфекционизма» П. Хьюитта и Г. Флейта. *Психологический журнал*. 2006. Т. 26, № 6. С. 73–89.

Одержано 28.10.2019

УДК 316.624:343.614

Алла Андріївна ШИЛІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-7377-0776>;

Юрій Васильович АЛЕКСАНДРОВ,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-5871-8344>

САМОГУБСТВО ЯК НАСЛІДОК ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО ГРУП СМЕРТІ

Україна посідає перше місце серед європейських держав за кількістю самогубств – на 100 тисяч осіб у нас припадає 22 самогубства. Такі дані наводить Державний комітет статистики. Смерть від суїциду займає 3-тє місце в Україні після природної смерті і смерті від зовнішніх причин. Найвищий рівень смертності в результаті суїцидів зафіксований в промислових регіонах Східної України – в середньому 33,6 на 100 тис. населення [1].

Суїцид – це навмисне позбавлення себе життя. Думки про самогубство, відповідні висловлювання, загрози, наміри і спроби накласти на себе руки називаються суїцидальними.